

WYDARZENIA

Katarzyna Sikora

I Ogólnopolskie Seminarium Prawa
Ochrony Zabytków dla młodych
naukowców, doktorantów i studentów
im. Profesora Jana Pruszyńskiego
Lubostroń 22-24 września 2014 roku

The First Professor Jan Pruszyński All-Poland Seminar
on the Law on the Protection of Monuments
for young scientists, PhD students and students
Lubostroń, 22-24 September 2014

*Cieniom przodków, dziedzictwo kultury których pomogło mi
w zrozumieniu moich względem niego obowiązków*.*

W dniach 22-24 września 2014 r. w Lubostroniu odbyła się pierwsza edycja Ogólnopolskiego Seminarium Prawa Ochrony Zabytków, skierowana do młodych naukowców, doktorantów i studentów. Konferencja została zorganizowana przez Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego, Wydział Administracji i Nauk Społecznych Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy oraz Pałac w Lubostroniu – Instytucję Kultury, w którego murach odbywały się sesje. Za zgodą Agnieszki Pruszyńskiej i Michała Pruszyńskiego organizatorzy oddali ukłon osobie Profesora Jana Pruszyńskiego, prekursora

* Są to słowa rozpoczynające dwutomowe dzieło Profesora Jana Pruszyńskiego *Dziedzictwo kultury Polski. Jego straty i ochrona prawna*, Kraków 2001.

i mistrza prawnej ochrony dziedzictwa kultury w Polsce. Patronat honorowy nad Seminarium objął sekretarz stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego – generalny konserwator zabytków Piotr Żuchowski, rektor Uniwersytetu Gdańskiego prof. Bernard Lammek oraz rektor Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy prof. Janusz Ostoja-Zagórski.

W imieniu organizatorów Seminarium zainaugurował prof. Kamil Zeidler (Uniwersytet Gdański), przypominając zasługi Profesora Jana Pruszyńskiego w dziedzinie prawa ochrony zabytków i dziedzictwa kultury w ogólności oraz przedstawiając główne idee i założenia tego spotkania naukowego. Głos zabrał także gospodarz – dyrektor Andrzej Budziak, który przybliżył zebrany historię i tradycję wspaniałego miejsca obrad – Pałacu w Lubostroniu.

Część merytoryczną rozpoczęły dwa wykłady inauguracyjne. Pierwszy z nich, pt. „Od zabytków do dziedzictwa – zmiana filozofii ochrony”, wygłosiła dr Katarzyna Zalasińska (Uniwersytet Warszawski). W swoim wystąpieniu zaprezentowała ewolucję teorii prawnej ochrony zabytków, która obecnie winna rozwijać się jako ochrona dziedzictwa kulturowego. Dziedzictwo to pojęcie o wiele bardziej złożone, o materialnej i niematerialnej formie, a zabytki to subiekty podrzędne, będące jego nośnikami. Prof. K. Zeidler wygłaszając drugi wykład inauguracyjny, pt. „Rozważania nad systemem i potrzebą kodeksu ochrony dziedzictwa kultury”, rozpatrywał kwestie dotyczące nowej gałęzi prawa. Postawił pytanie: czy będzie to nadal ochrona zabytków, czy już ochrona dziedzictwa? Wszak pojęcie dziedzictwa kulturowego jest szersze od pojęcia zabytków. Wyjaśnił również potrzebę powstania osobnej ordynacji dotyczącej ochrony dziedzictwa kultury, mającej na celu wzmocnienie jego kurateli oraz wzbogacenie o kolejne instrumenty prawne.

Seminarium zostało podzielone na cztery sesje, z których każda kończyła się dyskusją. Pierwsza wystąpiła mgr Magdalena Marcinkowska (Uniwersytet Gdański) z referatem pt. „Wpływ prawa międzynarodowego na kształtowanie polityki kulturalnej państwa – założenia metodologiczne”. Zaprezentowała słuchaczom technikę prowadzonych przez siebie badań naukowych oraz zastosowaną metodologię. Wystąpienie zakończyła komparatystyką wybranych aktów normatywnych z prawa międzynarodowego. Następnie mgr Ewelina Kowalska (Uniwersytet Gdański) starała się odpowiedzieć na pytanie: „Czy prawo cywilne może skutecznie chronić zabytki?”. Z kolei mgr Marta Janocha (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy) w swoim referacie pt. „Mistrz i uczniowie. Badania oryginalności dzieł Rembrandta na podstawie sygnatur” przedstawiła obrazy holenderskiego mistrza, zwracając uwagę na ich cechy charakterystyczne i sygnatury. Aleksandra Brodowska (studentka Uniwersytetu Warszawskiego) przybliżyła główne aspekty prawne digitalizacji zbiorów muzealnych i innych dóbr. W swoim referacie wyjaśniła również, na jakie rozwiązania zdecydowały się inne kraje. Mgr inż. Łukasz Woźniak (Politechnika Łódzka), korzystając z ciekawej prezentacji pt. „Odpowiedzialność za przestrzeń historyczną w warsztacie urbanisty – ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego jako forma ochrony zabytków”, przedstawił

uczestnikom Seminarium, w jaki sposób ochrona zabytków postrzegana jest przez architektów i jaki wpływ wywiera na uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Referat pt. „Cenne, bezcenne, wyburzone – możliwe do odbudowania? Problematyka niszczenia zabytków nieruchomości” mgr Julianny Makiłły-Polak (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu) zawierał przykłady wyburzeń nieruchomości zabytkowych, których nie udało się uchronić przed rozbiórką, mimo ewidentnej wartości historycznej i architektonicznej czy wszczęcia procedury wpisu do rejestru zabytków. Przedostatni panel zamknął referat mgr Katarzyny Sikory (Uniwersytet Gdański) pt. „Porozumienie z ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami jako podstawa kształtowania samorządowej ochrony zabytków na przykładzie Gdańska, Sopotu i Gdyni”. Prelegentka skupiła się na wskazaniu różnic między kompetencjami miejskich konserwatorów zabytków w Trójmieście oraz wybranych zagadnieniach funkcjonowania administracji samorządowej w zakresie ochrony zabytków. Z kolei mgr Żaneta Gwardzińska (Akademia Leona Koźmińskiego w Warszawie) wyjaśniła powody cofnięcia pozwolenia na czasowy wywóz zabytków za granicę przez wojewódzkiego konserwatora zabytków. Swoje wystąpienie wsparła statystykami z urzędów wojewódzkich, omówiła pojawiające się wyjątki i odstęstwa. Ostatnia prelegentka, mgr Agnieszka Woźniak-Wieczorek (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie), przedstawiła problematykę restytucji na przykładzie rozproszenia Kolekcji Gołuchowskiej – temat interdyscyplinarny, dotychczas zbadany jedynie fragmentarycznie. Referat prezentował niektóre ustalenia i wyniki badań oraz dywagacje dotyczące dalszych losów tych niezwykłych zbiorów. Wystąpienie to zamknęło zarazem ostatnią sesję, po której nastąpiła długa dyskusja.

Seminarium w całości poświęcone było możliwości wymiany doświadczeń, dyskusjom i rozmowom, które trwały nieustannie przez trzy dni. Za najciekawsze wystąpienie uznano referat mgra inż. Łukasza Woźniaka, wyróżnienie otrzymała również Aleksandra Brodowska. Komitet Organizacyjny zapewnił też wiele znakomych atrakcji: prezentację filmów w ramach dyskusyjnego klubu filmowego pierwszego dnia, zwiedzanie zespołu pałacowo-parkowego w Lubostroniu z Karoliną Malak z Instytucji Kultury, uroczystą kolację oraz aukcję sfałszowanych dzieł sztuki i recital fortepianowy mec. Przemysława Zalasińskiego drugiego dnia, w końcu konkurs znajomości prawa ochrony zabytków z nagrodami, który wygrała mgr Julianna Makiłła-Polak, oraz prezentację dr Alicji Jagielskiej-Burduk (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy) nt. projektu „Santander Art and Culture Law Review”.

Ogólnopolskie Seminarium Prawa Ochrony Zabytków było imprezą naukową bardzo udaną, spotkało się z dużym zainteresowaniem, uczestniczyli w nim przedstawiciele siedmiu ośrodków akademickich z całej Polski. Planowane są kolejne jego edycje w następnych latach.